O enigmatică pictură a Sfântului Arsenie Boca aflată în mijlocul Bucureştiului

Motto: „În tirania comunistă e grea sărăcia, e gravă întemniţarea oamenilor, dar nimic nu e mai înspăimântător ca manipularea conştiinţei care transformă omul într-o unealtă teleghidată" (Sfântul Valeriu Gafencu).

Citit-am de curând într-o revistă oarecare de pe internet un text jalnic pe tema picturii Sfântului Arsenie Boca. Faptul în sine e banal, findcă neobişnuite sunt textele cât de cât interesante. Din revista apărută în 2019 am sesizat însă o grosolană manipulare vizând promovarea minciunii dăinuind din anii şaizeci şi până prin 2007 referitoare la autorul impresionantei picturi de pe bolta altarului Bisericii „Sfântul Elefterie cel Nou" din Bucureşti.

Acum vreo zece ani, cand s-a nimerit să urmăresc la TVR 1 (sau poate la Trinitas) o filmare în această biserică de lângă Operă, m-a impresionat perseverenţa cu care era ocolită imaginea Maicii Domnului cu pruncul Iisus din bolta altarului sub pretextul prezentării catapeteasmei sculptată în lemn de cireş de Grigore Dumitrescu şi fostul deţinut politic Aurel Obreja, după modelul unei catapetesme de la Skopje (cf. user „Florina Rădulescu", 19 febr. 2012 în wikipedia.ro; vezi şi Ştefan Mărculeţ, *Biserica „Sf. Elefterie cel Nou" are o catapeteasmă unică în ţară*, în „Ziarul Lumina", 15 dec. 2007).

Când a terminat fresca din bolta altarului de la Biserica „Sf. Elefterie cel Nou", Părintele Arsenie Boca a început în vara anului 1961 să picteze pereţii Bisericii „Sf. Parascheva" de la Bogata Olteană (jud. Braşov) a cărei sculptură în lemn a fost realizată tot de Grigore Dumitrescu, probabil recomandat preotului Spiridon Cândea de călugărul iconar izgonit în 1959 de la Mănăstirea Prislop de oficialităţile comuniste (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Miracolul Bisericii de la Drăgănescu şi o profeţie a Părintelui Arsenie Boca*; https://isabelavs2.wordpress.com/parintele-arsenie-boca/isabelavs-bisericadraganescu11/ .

Manevrele de filmare ceruseră o oarecare îndemânare ca la filmarea catapetesmei să devină de nevăzut absida centrală a altarului. Fiind sezonul cald, am făcut la câteva zile după vizionarea emisiunii o plimbare cu bicicleta până la acea biserică, l-am căutat, l-am găsit şi am vorbit cu preotul Mihai Dragomir despre Părintele Arsenie Boca, despre care nu a zis nici un moment că ar fi fost pictorul frescei cu pruncul Iisus îmbrăcat ca un deţinut politic, deşi „Lumea Credinţei" publicase deja un articol pe tema paternităţii picturii, textul fiind semnat de studentul Alexandru Valentin Crăciun.

Atunci (şi mai apoi când am reintrat în Biserica „Sf. Elefterie cel Nou") m-am convins că la mijloc trebuie să fie o „dispoziţie oficială", **negarea adevăratei paternităţi a picturii** fiind „literă de lege" şi la omul de la pangar, dar şi pe situl „crestinortodox.ro/biserici-manastiri/mitropolia-munteniei-dobrogei" în articolul de prezentare a frumoasei biserici începută în anii treizeci şi târnosită în 1971, unde e invocat că pictura a fost executată de „pictorii Iosif Kleber şi Vasile Rudeanu" (articol din 12 iunie 2012, cu 51.680 vizualizări). Sfântul Ioan Gură de Aur recomanda credincioşilor să fugă de clerul nevrednic în cazul în care „episcopul sau clerul este viclean în chestiile credinţei". A nu recunoaşte sfinţenia Părintelui Arsenie Boca venerat spontan de sute de mii de credincioşi, şi a nu-i cinsti pe martirii închisorilor politice comuniste intră fără doar şi poate la capitolul „viclenie în chestiile credinţei".

Scene de martiraj a pictat Părintele Arsenie Boca şi la Biserica din Drăgănescu, pe peretele altarului. Cu scena sfântului arhidiacon Ştefan, întâiul mucenic (28 noiembrie în calendarul ortodox), dar şi cu alte scene, din pictura bisericii târnosită în 1982 se poate constata premoniţia morţii sale martirice din 28 noiembrie 1989 (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Martiriul Sfântului Arsenie Boca, un adevăr ascuns la Centenarul sărbătorit la Sâmbăta de Sus*; https://isabelavs2.wordpress.com/parintele-arsenie-boca/isabelavs-martiriul7-boca/).

La Sf. Ioan Gură de Aur a scris sub pictură: „Iarăşi se tulbură Irodiada… iarăşi cere pe tipsie capul lui Ioan". Într-una din vizitele mele la Drăgănescu am aflat că semialfabetizata academiciană i-a tras Sfântului Părinte o palmă în ziua de Paşti a anului 1989 chiar în sfânta Biserică de la Drăgănescu. Foarte probabil Elena Ceauşescu a fost aceea care a dat dispoziţie Securităţii să fie bătut cu bestialitate la 79 de ani, schingiuire din care i s-a tras sfârşitul martiric de care nu suflă o vorbă nici unul dintre cei ce pun la vânzare cărţi cu închipuita viaţă a Părintelui Arsenie Boca la fosta Editură „Politică" sau la alte edituri mai modeste, şi nici cei care scot în serie tot felul de filmuleţe de televiziune despre faimosul stareţ de la Mânăstirea „Brâncoveanu" şi de la Prislop.

Într-o altă scenă figurează exilul Sfântului Ioan Gură de Aur, sugerând exilarea sa de la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, când, după zece ani (1939-1948) a plecat doar cu un sac de cărţi, precum şi exilul din 1959 de la cealaltă mănăstire pe care a rectitorit-o, Mănăstirea Prislop. La scena exilului Sfântului Atanasie cel Mare trece în cuvinte ceva din experienţa sa de deţinut politic închis (ca atâţia alţii) fără temei şi fără judecată: „Iar când vă vor da pe voi pe mâna stăpânitorilor, nu vă grijiţi cum sau ce veţi răspunde, căci se va da vouă în ceasul acela ce să grăiţi. Fiindcă nu voi sunteţi care grăiţi, ci Duhul Tatălui vostru este care grăieşte întru voi. Şi veţi fi urâţi de toţi întru numele Meu" (Matei 10, 19-22, în altarul Bisericii de la Drăgănescu).

Având darul înainte vederii, Sfântul Arsenie Boca spusese că „ierarhia BOR" îi va fi încă multă vreme ostilă. Faptul se vede chiar din amânarea *sine die* **a canonizării** acestui mare Sfânt deşi preşedintele Comisiei de Canonizare i-ar fi (să zicem) favorabil Părintelui Arsenie Boca, ale cărui picturi le-a „clonat" la Biserica din Săndica.

Cu imaginea martirajelor din pricina cinstirii icoanelor „când iudeii pârau icoanele la împăraţi, precum că sunt chipuri cioplite şi închinare la lemn", martiraje cărora le-a pus capătul cel de-al VII-lea (şi ultimul) Consiliu Ecumenic, Părintele Arsenie va scrie şi despre o anume icoană azi în mare

Arsenie Boca- Iisus în Zeghe -Biserica Elefterie

primejdie: „icoana lui Iisus pe care o avem în noi, în fiecare. Căci de la botez fiecare suntem destinaţi să fim o icoană a lui Iisus. Împotriva acestei icoane a lui Iisus în noi se dă azi o luptă mai vrăjmaşă ca odinioară împotriva sfintelor icoane" (Părintele Arsenie Boca). La predica „Ştefan, mucenicul evidenţei", stareţul de la Prislop se gândise în decembrie 1949 la semnificaţia pe care o poate avea pomenirea întâiului mucenic la Crăciun (la Naşterea Domnului) şi nu la Paşti, „cum ni s-ar părea mai firesc, după ordinea în care s-au întâmplat lucrurile" (Părintele Arsene Boca, *Cuvinte vii*, Deva, 2006, p.303). Atunci a făcut corelaţia între naşterea lui Iisus şi dobândirea unui nou curaj (la mucenicul Ştefan) care „dezleagă omul de lumea aceasta şi de frica cu care ea vrea să ne ţină în lanţuri". Acesta ar fi „noul curaj al urmării şi asemănării cu Iisus… De când Iisus S-a născut în fire omenească… de atunci putem avea această evidenţă interioară despre Dumnezeu" (Op. Cit. p.303)

Un semn de ostilitate faţă de Părintele Arsenie Boca (pe aceeaşi „linie oficială") ar trăda şi recenta încercare (constatată în articolul din 2019) de a (re)pune pe seama maestrului Vasile Rudeanu (lipsit de experienţa deţenţiilor politice) fresca din bolta altarului de la Biserica „Sf. Elefterie cel Nou" pictată de Arsenie Boca, un sfânt din zilele noastre prigonit şi întemniţat politic de autorităţile „României de impostură, produs al unei puteri străine ai cărei mandatari au asigurat (după 1990) perenitarea ex-PCR" (cf. Ion Varlam, *Pseudo-România. Conspirarea deconspirării*, Bucureşti, Ed. Vog, 2004, p. 47, ISBN 973-85580-3-4).

Părintele Boboaia de la Porumbacu de Sus, unde ieromonahul Arsenie Boca e pictat în biserică, spunea că l-a pictat dintr-un fel de „rânduială de suflet şi de conştiinţă". Aceasta i-a determinat pe sătenii din Porumbacu „să-i facă dreptate Părintelui Arsenie Boca şi să-l treacă printre sfinţii români" (vezi Pr. N. Boboaia, *După mine părintele Arsenie Boca este un sfânt. Dacă alţii recunosc sau nu lucrul acesta, e treaba lor*", în „Formula As", nr. 389 din nov. 1999, p.21; a se vedea şi Isabela Vasiliu-Scraba, *De vorbă cu Părintele Arsenie Boca în Pangarul de la Cheia*, https://isabelavs2.wordpress.com/parintele-arsenie-boca/isabelavs-arseniebocapangar/).

În vara anului 2007, Sfântul Părinte Arsenie Boca i-a dezvăluit în vis unui student la Teologie atât semnificaţia imaginii pictată în absida centrală a altarului Bisericii „Sf. Elefterie cel Nou" din Bucureşti, cât şi, indirect, faptul că el este autorul acelei fresce pe care nimeni n-a fost vrednic s-o vadă cu adevărat vreme de aproape jumătate de secol.

În vis, Alexandru Valentin Crăciun observă zeghea cu care este îmbrăcat pruncul Iisus, zeghe pe care de atunci încoace o vede multă lume, dar studentului, în vis, i se mai arată ceva, cu mult mai semnificativ şi mai tainic încriptat. Anume că haina de puşcăriaş are darul de a se metamorfoza într-un mănunchi de raze care transfigurează spaţiul întunecos al unei celule de închisoare politică, scăldând-o în focul ceresc pe care-l aduce cu sine imaginea de slavă a pruncului Iisus (vezi Alexandru Valentin Crăciun, *Pictura Părintelui Arsenie Boca*, în rev. „Lumea Credinţei", anul V, nr.9/58, sept.2007, citat în art. I. Vasiliu-Scraba, *Martirii închisorilor în viziunea lui Mircea Eliade şi a Părintelui Arsenie Boca*, pe hârtie în rev. „Tribuna", Cluj-Napoca, serie nouă, anul XII, 16-30 aprilie 2013, pp.9-10; https://isabelavs2.wordpress.com/parintele-arsenie-boca/noaptea-de-sanziene/).

Toţi martirii credinţei creştine (din temniţele politice în care agenţii ocupantului sovietic au omorât pe timp de pace sute de mii de români) au mărturisit adevărul biblic după care „pentru veşnicia noastră în Împărăţia lui Iisus, nici preţul vieţii, şi nici un preţ nu este prea mare" (vezi Părintele Arsenie Boca, *Gâlceava omului cu revelaţia*, în vol. *Cărarea împărăţiei*, Deva 2006).

Valeriu Gafencu, supranumit „Sfântul închisorilor" sesizase încă de la începutul deceniului cinci că „duşmanii creştinismului, cei ce au provocat martiriul (atâtor deţinuţi politici) vor să acopere existenţa martirajului şi să-l facă uitat pe Hristos. Dar ei se înşală şi se dovedesc neputincioşi… **Au făcut sfinţi şi martiri**, au reuşit să închidă gura oamenilor, dar **lumina sfinţilor n-au reuşit să o acopere**" (vezi vol.: *Sfântul închisorilor. Mărturii despre Valeriu Gafencu*, adunate şi adnotate de monahul Moise de la Mănăstirea Oaşa, Alba Iulia, 2007). „Sfântul închisorilor" mai spusese colegilor de detenţie de la Târgu Ocna că „modul în care pier sfinţii ucişi în secolul XX este cu mult mai pervers, mai bine studiat, mai cumplit decât felul în care au fost ucişi martirii primelor veacuri de creştinism" (ibid.).

Întâmplarea a făcut să cunosc acum vreo doi ani o pictoriţă de biserici care îl ştia pe ieromonahul Arsenie Boca de la Schitul Maicilor. Născută în deceniul trei, perfect limpede la minte, doamna Georgeta Balaban mi-a povestit (printre altele) şi de pictorul Vasile Rudeanu care avea dificultăţi locomotorii. Maestrului infirm, urcarea pe schelă îi era nespus de dificilă. Cum bine se ştie, în 1959-1960, la Biserica „Sf. Elefterie cel Nou", Părintele Arsenie Boca lucrase ca pictor secund. Poziţia ierarhică inferioară ar fi un indiciu că planurile picturii sunt făcute de cel aflat în poziţie ierarhic superioară şi, eventual, execuţia este realizată de către „muncitorul zugrav", cum a fost angajat Părintele Arsenie Boca, absolvent al Facultăţii de Teologie, al Academiei de Arte Frumoase şi al Academiei de Muzică Religioasă, înfiinţată de Patriarhul Miron Cristea în 1927.

Nu aşa s-a întâmplat însă cu enigmatica pictură din bolta altarului Bisericii din apropierea Operei. De astă dată şablonul a fost propus de ieromonahul Arsenie Boca. Într-adevăr, în satul Drăgănescu, în podul casei parohiale, prin conlucrarea dintre studentul în teologie Alexandru Valentin Crăciun şi preotul paroh Lucian Răzvan Petcu a fost identificată schiţa picturii din absida altarului Bisericii „Sf. Elefterie cel Nou", o schiţă în cărbune desenată de Părintele Arsenie Boca.

Autoarea jalnicului articol a imaginat (pe linia „indicaţiilor oficiale") că Părintele Arsenie Boca, în calitatea lui de „pictor secund" i-a schiţat şefului său ierarhic şablonul (găsit la Drăgănescu) şi apoi pictorul invalid s-a apucat de executarea frescei într-un loc foarte dificil de acoperit cu pictură chiar şi pentru cineva fără probleme locomotorii.

Din prudenţă (sau poate din neştiinţă) autoarea recentului articol nu a menţionat nimic despre dificultăţile de deplasare ale pictorului Vasile Rudeanu împins în scaunul cu rotile de iubitorul său frate. E drept însă că şi Alexandru Valentin Crăciun (devenit între timp licenţiat al Facultăţii de Teologie din Bucureşti, după licenţa în Filozofie) a fost insistent sfătuit să nu scrie prea tranşant despre Părintele Arsenie Boca, unicul realizator al faimoasei picturi cu Maica Domnului şi pruncul Iisus în haine de puşcăriaş, şi să lase lucrurile în ceaţa unei presupuse „conlucrări" dintre invalidul Vasile Rudeanu şi pictorul său secund (vezi textul din 18 iulie 2009, https://alexandruvalentincraciun.wordpress.com/2009/07/18/privirea-vesniciei-%E2%80%93-pictura-parintelui-arsenie-boca/).

Isabela VASILIU-SCRABA